

PROTOKÓŁ

posiedzenia Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji
do badania problemów nauczania historii

Wilno 11-14 maja 2004 r

Na podstawie artykułu 15 Programu współpracy między Ministerstwem Edukacji Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i Ministerstwem Oświaty a Nauki Republiki Litwy odbyło się posiedzenie Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji do badania problemów nauczania historii.

W spotkaniu udział wzięli:

ze strony polskiej:

1. prof. dr hab. Adam Suchoński – przewodniczący strony polskiej
2. prof. dr hab. Mieczysław Jackiewicz
3. prof. dr hab. Bohdan Łukaszewicz
4. dr Aleksander Srebrakowski
5. dr Mariusz Kowalski
6. dr Piotr M. Unger – sekretarz strony polskiej

ze strony litewskiej:

1. dr Juozas Tumelis – przewodniczący strony litewskiej
2. doc. dr Algis Kasperavičius
3. dr Elmantas Meilus
4. dr Rimantas Miknys
5. Rimantas Jokimaitis – sekretarz strony litewskiej

Spotkanie przebiegało według następującego porządku dziennego:

1. Otwarcie obrad.
2. Spotkanie z Ministrem Oświaty i Nauki Republiki Litwy dr Algirdasem Monkevičiusem
3. Analiza polskich i litewskich podręczników historii i geografii.
4. Omówienie problematyki i zakresu dalszych prac komisji.
5. Ustalenia końcowe: termin, miejsce i temat kolejnego spotkania, przyjęcie protokołu posiedzenia.

Posiedzenie otworzyły wystąpienia przewodniczących obydwu stron: dr Juozasa Tumelisa i prof. dr hab. Adama Suchońskiego

Strona polska zrecenzowała trzy litewskie podręczniki historii i jeden podręcznik historii i geografii stwierdziła dalszy postęp w sposobie przedstawiania przeszłości Polski i Litwy. Wiele uwag krytycznych zostało skierowanych pod adresem podręcznika *Historia świata dla klasy 6* autorstwa Audrone Čižauskiene, Beatričė Stukiene, Rimutė Morozoviene i Eugenijusa Manelisa, w tłumaczeniu na język polski Jana Sienkiewicza. Uwagi dotyczyły wartości merytorycznej i dydaktycznej podręcznika, a przede wszystkim warstwy językowej.

Strona litewska oceniła 19 polskich podręczników gimnazjalnych i stwierdziła dalszą poprawę w przedstawianiu przeszłości obydwu krajów. Najwięcej krytycznych uwag zgłoszono wobec podręcznika *Historia dla gimnazjalistów: Dzieje najnowsze* autorstwa Kazimierza Przybysza, Wojciecha J. Jakubowskiego i Mariusza Włodarczyka.

Ponadto strona litewska ponownie zwróciła uwagę na konieczność uzgodnienia terminologii stosowanej w podręcznikach historii. Szczególnie wyraźnie jest to widoczne wobec braku konsekwencji w stosowaniu nazwy wspólnego państwa – Rzeczypospolitej Obojga Narodów.

Szczegółowe uwagi zgłoszone przez obie strony są zawarte w opiniach stanowiących załączniki do niniejszego protokołu.

Za jeden z istotnych warunków uzyskania konsensusu w sprawie nowoczesnego podręcznika historii uznano uzgodnienie minimum wiedzy o obydwu krajach przekazywanej uczniom kraju sąsiedzkiego. W związku z tym obie strony zgłosiły katalog treści programowych, które powinni znać uczniowie szkół obydwu państw. (Propozycje tych treści stanowią załącznik do niniejszego protokołu.)

Nie zgłaszając zasadniczych zastrzeżeń, strony są przekonane, że przedstawione hasła minimum wiedzy wymagają pogłębionej analizy, wzajemnego skorelowania i zgodności z zakresem nauczania szkół Litwy i Polski, a także – w uzasadnionych przypadkach – ewentualnej konsultacji ze specjalistami poszczególnych okresów historycznych.

Biorąc pod uwagę wejście obu państw do Unii Europejskiej postanowiono, że obok analizy i recenzji polskich i litewskich podręczników pod kątem przedstawiania w nich obrazu sąsiada – co pozostaje nadal głównym tematem analiz i ocen – w uzasadnionych przypadkach będą poddawane analizie informacje o stosunkach dwustronnych w szerszym, europejskim kontekście.

Rozważano propozycję opracowania wydawnictwa omawiającego pracę Komisji oraz przedstawiającego jej ustalenia. Wydawnictwo to byłoby przeznaczone zarówno dla

nauczycieli historii, wydawców i autorów podręczników, jak dla wszystkich zainteresowanych upowszechnieniem wiedzy historycznej.

Komisja w pełnym składzie została przyjęta przez Ministra Oświaty i Nauki republiki Litwy dr Algirdasa Monkievičiusa. Tematyka prac Komisji spotkała się z dużym zainteresowaniem ministra, a jej wyniki zyskały wysoką ocenę.

Ustalono, że następne posiedzenie Komisji odbędzie się w maju 2005 r. w Polsce. Będzie ono poświęcone następującym kwestiom:

1. Minimum wiedzy o obydwu krajach, która powinna być przekazana uczniom polskim i litewskim. Teksty dotyczące minimum wiedzy o Litwie, strona litewska przekazała stronie polskiej.
2. Ustalenie terminologii używanej w podręcznikach historii obydwu stron.
3. Omówienie problemu: Odzyskania niepodległości przez Polskę i Litwę po I wojnie światowej, w kontekście sytuacji międzynarodowej.

Postanowiono, że przyjęty program posiedzenia Komisji w 2005 r. jest obowiązujący.

Ponadto uznano, że przypadku zaistnienia możliwości organizacyjnych wskazane jest dodatkowe spotkanie Komisji jesienią 2004 r.

Ponadto Komisja zwraca się do ministerstw edukacji obydwu państw z prośbą o rozważenie możliwości upowszechniania wyników poszczególnych posiedzeń wśród wydawców podręczników historii i geografii.

Na tym protokół zakończono i podpisano

Ze strony polskiej

Ze strony litewskiej

.....
prof. dr hab. Adam Suchoński

.....
dr Juozas Tumelis